

Sve je to Slovenija!

Slovenija je jedna od manjih i mlađih država, koja se na mapi pojavila tek 1991. godine. Ono što je između ostalog čini posebnom jeste njen geografski položaj na mjestu gdje se dotiču Alpi, Sredozemlje sa tajnovitim Krasom i široke panonske ravnice. Raznolika i bogata prirodna i kulturna baština odvajkada je podsticala kreativno stvaralaštvo književnika i ostalih umjetnika. Jedan od velikana slovenačke književnosti Cankar opisivao je Sloveniju kao nebesa pod Triglavom. Iz tih prirodnih darova je nikla država koja je tek nedavno postala punoljetna. Danas je članica svih značajnijih međunarodnih organizacija, među njima Evropske unije i NATO-a. Kao prva od novih članica predsjedavala je Savjetu Evropske unije, u prvoj polovini 2008. godine.

U prirodi Slovenije preovladava zelena boja, a zemlja se odlikuje raznovrsnošću i šarolikošću u svim oblastima. Slovenac se izuzetno ponosi dostignućima svojih zemljaka, a pravo vrelo inspiracije predstavlja istorijsko, kulturno i prirodno nasljeđe. Gdje bismo drugdje mogli da se divimo sušnicama za sijeno (tzv. kozolcima), lipicanerima, povitici (tzv. potici), oslikanim košnicama, kranjskoj pčeli ili da se mučimo sa dualom, odnosno proučavamo mnogobrojne dijalekte jezika na tako geografski malom području? Ili, gdje bismo se mogli diviti velikim kulturnim imenima (kao što je arhitekta Jože Plečnik), značajnim pronalascima (kao što su logaritmi), mnogobrojnim uspješnim sportistima, nacionalnim sportovima (planinarenje, trčanje) i netaknutim prirodnim ljepotama. Takav istorijski zapis hiljadama je godina uticao na nacionalnu kulturu i karakter mlade države.

DRUŠTVO NA SUNČANOJ STRANI ALPA

Slovenaca je nešto više od dva miliona i svi zajedno mogli bi da žive u predgrađu nekog od većih svjetskih gradova. U Sloveniji na km² živi otprilike 100 stanovnika, što u evropskom razmjerima predstavlja oko polovine prosjeka. Osim većinskog stanovništva slovenačkog nacionalnog porijekla, u Sloveniji u pograničnim područjima sa Mađarskom i Italijom žive i te dvije nacionalne manjine, kojima Ustav obezbjeđuje sva prava. U Sloveniji imaju prebivalište, odnosno boravište i različite etničke zajednice koje uglavnom dolaze sa područja Zapadnog Balkana. Slovenci su domoljubi koji cijene kvalitet života na svome. Sami za sebe Slovenci bi rekli da su radišni, marljivi i aktivni ljudi, individualisti koji dobro govore strane jezike. Ponose se svojom kulturom i jezikom koji smatraju velikom vrijednošću i dijelom nacionalnog identiteta. Najviši slovenački vrh i planina, Triglav u Julijskim Alpima, smatra se jednim od najvećih nacionalnih simbola čije je obožavanje poprimilo mitske razmjere. Slovenci imaju razumijevanja za različitost. Zanimljivo je da puno putuju, ali se ne sele često. Dobro su obrazovani i imaju nisku stopu

nezaposlenosti, mada se poput drugih savremenih evropskih društava suočavaju sa staranjem stanovništva i niskim natalitetom.

DRŽAVA

Slovenija je demokratska republika. Spada u generaciju mlađih demokratija u Evropi. Slovenija je nezavisnost i samostalnost proglasila 25. juna 1991. godine na osnovu odluke na plebiscitu održanom pola godine ranije. Čak 88,2% glasalo je za samostalnost, a izašlo je 90% birača. Uslijedilo je međunarodno priznanje i prijem u društvo članica Organizacije ujedinjenih nacija. Slovenija je 2004. godine postala članica EU, a 2007. godine uvođenjem evra stupila je u Evropsku monetarnu uniju. 2008. godine predsjedavala je kao prva od novih članica Savjetu EU. Prije svoje punoljetnosti Slovenija je postala značajan međunarodni činilac – mjesto susreta visokih državnika velesila, članica mnogobrojnih međunarodnih organizacija, država koja ima prijateljske odnose sa drugim državama širom svijeta. Premda mlada, Slovenija je zrela i iskusna država koja se intenzivno uključuje u međunarodne tokove. Ustavom Republike Slovenije propisano je da Slovenija ima

Najvažnije činjenice

Službeno ime:
REPUBLIKA SLOVENIJA

Politički sistem: Parlamentarna demokratija
Glavni grad: Ljubljana
Površina: 20.273 km²
Stanovništvo: 2,058,123 (2012.)
Valuta: Evro (1 evro = 100 centi)

Jezik: Slovenački; na nacionalno mješovitim područjima takođe italijanski i mađarski
Nacionalnost: slovenačka 83%; mađarska 0,3%; italijanska 0,1%; srpska 2%; hrvatska 1,8%; bošnjačka 1,6%; ostalo 11,1%
Vjeroispovijest: katolička (58%), osim nje i protestantska (0,9%), pravoslavna (2,3%), muslimanska (2,4%)

Pozivni broj: +386
Vremenska zona: GMT/UTC +1

Važniji brojevi telefona:
112 – Hitna pomoć
112 – Vatrogasci
113 – Policija
1987 – Pomoć na putevima

Korisne veb-stranice:

Opšte o Sloveniji: www.slovenia.si
Vlada Republike Slovenije: www.vlada.si
Biro za komunikaciju: www.ukom.gov.si
Slovenačka turistička organizacija: www.slovenia.info
Portal Republike Slovenije: www.gov.si
Auto-moto savez Slovenije: www.amzs.si
Vrijeme: www.arso.gov.si

Izdavač: Vlada RS, Biro za komunikaciju, Ljubljana, 2013.
Štampa: Collegium Graphicum d.o.o.

parlamentarni sistem koji se zasniva na razdvajanju zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Najviše zakonodavno tijelo je Državni zbor (parlament), sa devedeset članova izabranih na period od četiri godine. U tom sastavu su i po jedan predstavnik italijanske i mađarske manjine. Vlada predstavlja izvršnu vlast. Predsjednik države je vrhovni komandant oružanih snaga i predstavlja državu u inostranstvu. Bira se na period od pet godina.

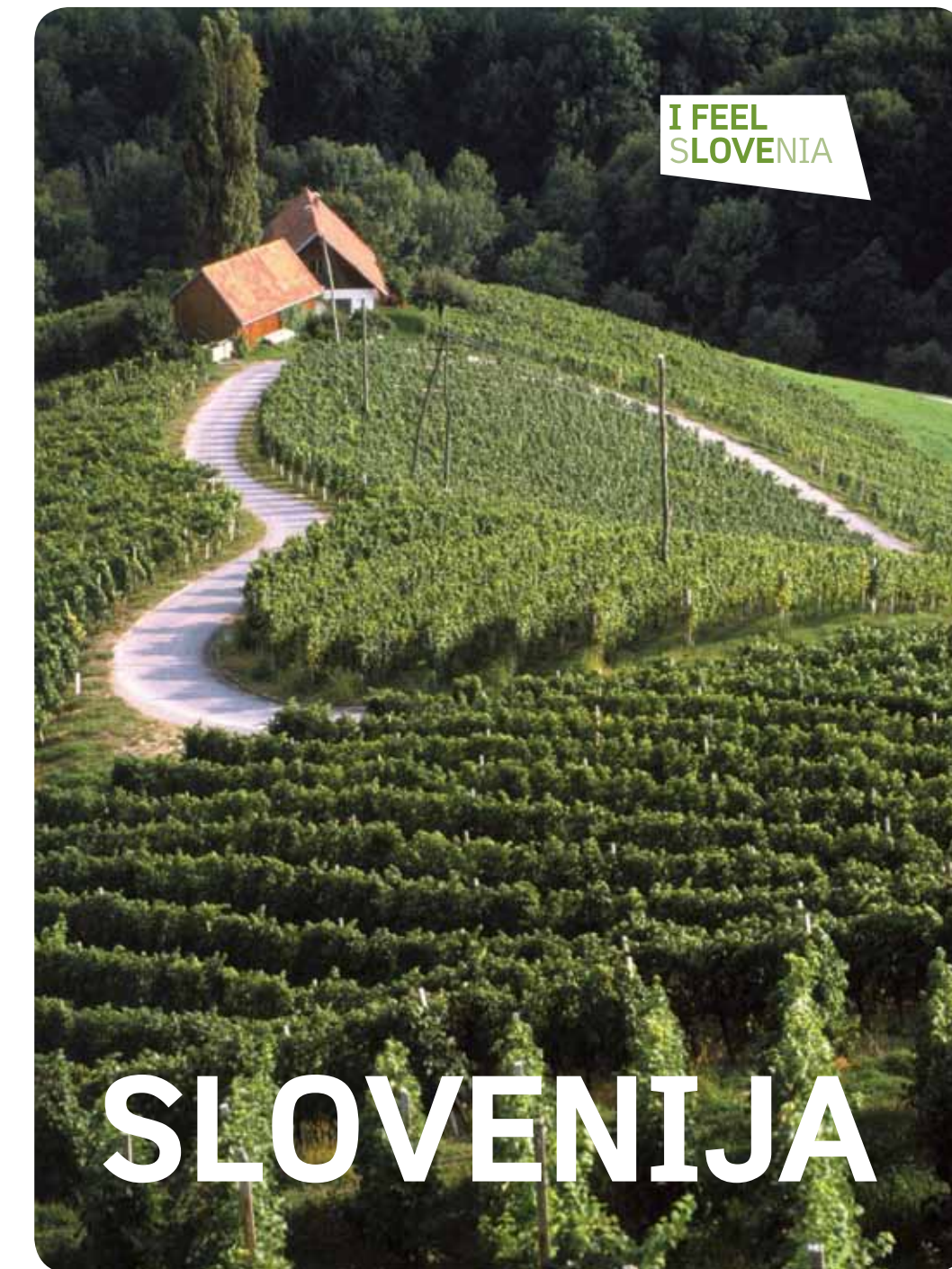
ISTORIJA

Slovenija je prve dane svoje državnosti doživjela još prije više od hiljadu godina kada su se južnoslovenski preci naselili na ovom području i osnovali kneževinu Karantaniju. Istoričari smatraju da je to u ono doba bila jedna od najdemokratskijih i naprednih država. Zato ne iznenađuje da su se u doba Tomasa Džefersona pisci američkog Ustava ugledali i na načela karantanske države. Još i danas se namjernici koji putuju slovenačkim dolinama i brdima mogu diviti bogatom kulturnom nasljeđu i tradiciji. Puno toga je ostalo i iz vremena habsburške vladavine. Slovenci su se tek 1918. godine udružili sa Hrvatima i Srbima u kraljevinu koja je kasnije postala Jugoslavija. Poslije raspada

socijalističke Jugoslavije 1991. godine u istoriji Slovenije otpočelo je potpuno novo doba – doba njene samostalnosti. Učenici iz različitih krajeva svijeta možda će pomisliti da je istorija Slovenije pravo ostvarenje snova svakoga od njih. Nacionalni identitet se vjekovima očuvao preko jezika i kulture. Umjetničko stvaralaštvo Slovenaca u doba preporoda naroda je u velikoj mjeri bilo povezano sa činjenicom da nemamo sopstvenu državu. Slovenački jezik postao je jezgro nacionalnog identiteta i njegov branik. Ostale umjetnosti slijedile su taj primjer dajući kasnije svoj doprinos jačanju nacionalnog identiteta.

PRIVREDA

Devedesete godine u Sloveniji obilježio je privredni napredak karakterističan za države u tranziciji, a prelazak na tržišnu privredu bio je relativno bezbolan. Slovenija je u proteklom periodu zabilježila visoku stopu privrednog rasta, čak višu od prosjeka u Evropskoj uniji. Među višim prosjecima nalazi se i stopa zaposlenosti žena. Domaća preduzeća proslavila su se u Sloveniji i inostranstvu mnogobrojnim uspješnim i visokoinovativnim proizvodima. Da li ste već čuli za skije »Elan« na kojima su

I FEEL SLOVENIA

SLOVENIJA

Špičnik. Foto: Vladimir Toš

pobjeđivali skijaški asovi? Ili za jedrilice »Seaway«, ultralake avione »Pipistrel«? Slično važi za vrhunske i dizajnerski savršene kućne aparate »Gorenje«. Ne mogu se nabrojati sva manja, no visokoinovativna preduzeća koja sa svojim proizvodima uporno prodiru na (strana) tržišta. Na dobre poslovne rezultate utiče više faktora – od poslovične marljivosti Slovenaca, geografskog položaja na raskršću trgovačkih puteva, pa do brige za životnu sredinu, motivisanosti i inovativnosti. Sve to slovenačkoj privredi daje pečat »butičnosti«. Privreda je usmjerena u uslužnu djelatnost, a Slovenija može da se pohvali vrhunskim uslugama u oblasti informacione tehnologije. Razvijeni su farmaceutska i automobilska industrija. Među značajnije privredne grane spadaju takođe prehrambena industrija, industrija električnih aparata, metaloprerađivačka i hemijska industrija. Sve značajnija privredna djelatnost postaje i turizam.

NAUKA I RAZVOJ

Današnji slovenački naučnici poznati su po tome da nastavljaju snažnu naučnu tradiciju Slovenije koja je u svjetsku riznicu znanja unijela mnogobrojne pronalaskе. Iznijeli su ih na svojim plećima

velikani mada su stvarali u vrijeme bez interneta, studirajući uz plamen svijeća. To su naučnici poput Janeza Vajkarda Valvazora (člana Kraljevskog društva iz Londona iz XVII vijeka), Jurija Vege (logaritamske tablice, XVIII vijek), Jožefa Štefana (zakon o radijaciji, XIX vijek), Frica Pregla (dobitnika Nobelove nagrade u oblasti organske hemije, rani XX vijek) ili raketnog inženjera Hermana Potočnika Noordunga. Djelo pomenutih pionira nastavlja se u oblasti istraživačkih i razvojnih aktivnosti u savremenoj Sloveniji. Aktivnosti u oblasti istraživanja i razvoja su višeslojne te zbog očuvanja standarda visokog kvaliteta poznate širom svijeta. Slovenija se u pojedinim oblastima istraživanja, kao što su kompjuterske nauke ili nanotehnologije, svrstava u najuspješnije države na svijetu. Znanje je jedan od glavnih stubova nacionalnog razvoja, a istraživačka politika Slovenije sprovodi se kao u svim savremenim razvijenim državama. Slovenija se od 1991. godine aktivno uključuje u programe istraživanja i razvoja Evropske unije, kao i u druge evropske programe u toj oblasti, a do sada je učestvovala u više od hiljadu evropskih okvirnih istraživačkih programa.

Turizam

Za posjetu Sloveniji pravo je svako godišnje doba. Ovaj zeleni dio Evrope zaista je posebno mjesto – gdje god da pređete granicu, dočekaće vas izuzetna raznolikost predjela koja se skoro spektakularno mijenja, ljubazni ljudi, odlična kuhinja, banje i terme, a seoski turizam i sportske aktivnosti pružaju ponešto za svakoga. To je pravi raj za opuštanje.

Kratka vožnja, svega nešto više od dva sata, povešće vas od mediteranskog plavetnila do alpskih vrhova. Odatle nijesu daleko panonske ravnice, niti nježno zaobljeni dolenski brežuljci. Usput je i tajanstveni Kras, sa svojim podzemnim svijetom. Svemu tome zajednički su zelena boja i netaknuta priroda, a o termalnim izvorima da i ne govorimo! Sve je pri ruci i dostupno. Zato će posjeta Sloveniji postati iskustvo koje ćete željeti ponovo da doživite!

U Sloveniji sunce sija više od 2.000 sati godišnje, pa je zato odmor prijatan u svako godišnje doba. Ima puno prekrasnih mjesta za sve, pa i za najzahtjevnije goste. Tereni za golf, skijališta, različiti sportski kapaciteti, adrenalinske i druge sportske aktivnosti neće razočarati ni najprobirljivije ljubitelje sporta. Na raspolaganju su bavljenje biciklizmom, pješaćenje, kao i ekstremni sportovi i različite rekreativne priredbe.

Šta se najviše sviđa strancima koji su posjetili Sloveniju? Prvo su oduševljeni, a potom slijede odgovori da je Slovenija prijatna zemlja u kojoj se duh može odmoriti, a tijelo ojačati, naročito zbog netaknute prirode, blagog podneblja, gostoljubivosti ljubaznih ljudi i mnogobrojnih termalnih vrela. Vole dodati da je veličina Slovenije baš u bogatstvu raznolikosti, vrijednostima nastalim kroz vjekove, u saradnji čovjeka sa prirodom, i da je Slovenija uređena, moderna i bezbjedna država. Nema razloga da im ne povjerujemo.

Logarska dolina. Foto: Jakše-Jeršič

Lipicaneri su svjetski poznata pasmina konja koja potiče iz Slovenije. Foto: Darinka Mladenović

Kulinarska zadovoljstva Slovenije

Kulinarska slika savremene Slovenije odražava uticaje kulture i civilizacije alpskog, sredozemnog i panonskog regiona. Vjekovi društvenog i istorijskog razvoja na tom raskršću stvorili su posebne oblike kulture i životnog stila, ne u smislu asimilacije nego kao stvaranje jedinstvene i izvorne raznolikosti i u oblasti kulinarstva.

Tradicionalna slovenačka kuhinja zasniva se na žitaricama, svježim mliječnim proizvodima, mesu, ribama, povrću, maslinama i pršutu. Zavisno od regiona objedinjava uticaje seoskih i gradskih sredina i različitih monaških redova. Vrhunska gurmanska zadovoljstva obezbjeđuje kako kulinarska slika tako i raznolikost slovenačke vinske karte. One najprobirljivije također očekuju termalna vrela i banje, ponuda seoskog turizma i vrhunski restorani.

Potica je slovenačko praznično jelo. Foto: Tomo Jeseničnik

Škocjanske jame. Foto: Jakše-Jeršič

Kultura i umjetnost

Umjetnost i kultura u istoriji Slovenije imaju posebno mjesto, jer su Slovencima u prošlosti na razne načine pomagale da nadoknade nedostatak nacionalnih, političkih i vladinih institucija. Odnos Slovenaca prema nacionalnoj kulturi je zaista intenzivan, a Slovenija se može pohvaliti prilično dobro razvijenom mrežom kulturnih ustanova, organizacija i udruženja u oblasti kulture koja se mogu porediti sa većinom razvijenih evropskih zemalja. Bogat kulturni život ne odvija se samo u najvećim gradovima, već praktično u svakom kutku Slovenije.

Skoro svaki Slovenac je u sebi pjesnik, slikar, kuvar, plesač, vinar, muzičar, režiser, glumac, bloger, rezbar. Od svega što voli, Slovenac zna da

napravi umjetnost. Osim kao stvaraoci u različitim domaćim radinostima i zanatima, koji se već vjekovima prenose sa koljena na koljeno, Slovenci su uspješni i u mnogim savremenim umjetnostima dostupnim svim generacijama.

Kulturne priredbe su izuzetno dobro posjećene – različiti festivali (posebno u ljetnim mjesecima) oduševljavaju posjetioce koji dolaze iz svih krajeva. Omiljene su pozorišne predstave i koncerti, a osim toga volimo čitati i ponosni smo na svoju kulturnu baštinu. Ovdje takođe treba pomenuti Franceta Prešerna, pjesnika i autora slovenačke himne »Zdravljica« koji je postao ponos slovenačke poezije. Himna poziva na suživot naroda i predstavlja zdravicu svim ljudima dobrog srca.

Kurenti – pokladne maske koje tjeraju zimu. Foto: Tomo Jeseničnik

Idrijska čipka. Foto: Jaka Vinšek

Predstava ljubljanskog baleta. Foto: SNG Opera i balet

I feel Slovenia ili »slovenačka zelena«

Slovenija se predstavlja nacionalnom markom »I feel Slovenia« koja se zasniva na zelenoj boji jer više od polovine države pokrivaju šume. Odražava uravnoteženost između prirode i marljivosti Slovenaca i govori o netaknutoj prirodi i želji da je kao takvu i očuvamo. Šume pokrivaju više od polovine države. Zelena boja u Sloveniji je zaista dominantna – »slovenačka zelena« koja odražava ravnotežu između smirenosti prirode i marljivosti Slovenaca. Potvrđuje netaknutost prirode i naše opredjeljenje da takva i ostane. Simbolizuje uravnoteženost životnog stila koji objedinjava prijatnu uznemirenost koja prati Slovence u ispunjavanju njihovih ličnih želja uz zajedničku viziju da idu dalje ukorak sa prirodom. Slovenačka zelena takođe opisuje usmjerenost Slovenaca u elementarno, u ono što osjećaju sopstvenim rukama. Slovenačka zelena ujedno govori o skladu svih čula kojima Slovenija može da se doživi. Zato se Slovenije nikada nećemo prisjetiti kao slike, jer sjećanja na Sloveniju sjedinjuju miris šume, žubor potoka, iznenađujući ukus vode i toplinu drveta. Sloveniju osjećamo.

Piran, srednjovjekovni grad na jadranskoj obali. Foto: Jakše-Jeršič

Muzička grupa Perpetuum Jazzile. Foto: Irena Herak/Minutainmanj

Ljubljana. Foto: Biro za komunikaciju